

Uredništvo in uprava: Ljubljana, poštni predal 290.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni s štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo.

Ček, račun 13.562

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka
Din 2.—, mesečno Din 4.—,
celoletno Din 48.—. Za članske izvode Din 1.—.

Oglaš po ceniku.

Telefon št. 3478.

Veliki sindikalni svet

o položaju našega socialnega zavarovanja in o sprejemu funkcij v njegovih samoupravnih organih.

Kakor je že znano, je ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja imenovalo ponovno ravnateljstvo Središnjega urada za zavarovanje delavcev in upravne odbore v Okrožnih uradih.

Polna tri leta so upravljali z našim delavskim zavarovanjem komisariji. Pod upravo komisarijev je prišlo delavsko zavarovanje v zelo težak položaj. Obe panogi zavarovanja, bolniška in nezgodna sta v strašnem primanjkljaju. Primanjkljaj je v glavnem vsled slabega upravljanja delavskega zavarovanja. To v prvi vrsti, a v drugi vrsti šele radi gospodarske krize. Primanjkljaj se je pa še povečal tudi radi tega, ker se še vedno ni oživitvilo zavarovanje za starost, onemoglost in smrt in niti zavarovanje za slučaj brezposelnosti. Radi tega obremenjuje bolniško panogo zavarovanja dober del onemoglih in brezposelnih delavcev in zato je tudi vedno večji primanjkljaj. Nezgodna panoga zavarovanja je deficitna vsled prenizke premije za to panogo. Poleg tega še povečava deficit tudi stalno zniževanje mezd, skrajševanje delovnega časa in vsled tega vedno manj članov zavarovanja.

Z ozirom na imenovanje upravnih odborov se je dne 3. julija sestal v Zagrebu veliki sindikalni svet svobodnih strokovnih organizacij Jugoslavije (URSSJ) ter razpravljajoč o navedenem sklenil sledeči resoluciji:

I.

Z zakonom o zavarovanju delavcev je odredeno, da je ustanova delavskega zavarovanja zasnovana na načelu samouprave, ki jo delojemalci in delodajalci paritetno sestavljajo z neposrednim glasovanjem zavarovanih članov. (Z volitvami).

Imenovanje začasnega ravnateljstva (upravnih odborov) v Središnjem in Okrožnih uradih za zavarovanje delavcev je predvideno kot začasna mera, da bi se ustvarili pogoji za izvedbo volitev. Komisariat v institucijah delavskega zavarovanja je predviden pač kot izreden in začasen slučaj. Zakon o zavarovanju delavcev se uveljavlja že nad deset let. Vendar dosedaj še niso bile v delavskem zavarovanju izvršene niti ene volitve. S tem je ena od najosnovnejših odredb Zakona o zavarovanju delavcev izigrana.

Namesto izvoljene samouprave, so z zavarovanjem upravljala najprej imenovana ravnateljstva, a po razpustu teh ravnateljstev, komisarijati. Prejšnje ravnateljstvo je nekajkrat zahtevalo volitve. To so tudi odločno zahtevale delavske strokovne organizacije. Mesto volitev so bili postavljeni komisariji, ki so bili mnogo dražji od samouprave in katerih režim je pomagal, da je zavarovanje sedaj v tako težkem položaju.

Na ta način se je delavsko zavarovanje po načinu upravljanja in po mentaliteti vedno bolj in bolj oddaljalo od delavstva, za vedno bolj in bolj birokratiziralo in tako se je delavstvo vedno bolj odtujevalo in je postalo celo sovražno. Vpliv delavcev in njegovih delavskih organizacij na administracijo se je polagoma odstranjal, dokler pod režimom komisarijata ni postal popolnoma onemogočen.

Birokratizirana administracija je ustvarila položaj neodgovornosti, v katerem je lahko formalno vse pravilno, a v bistvu nezdravo in nepraktično. Ta administracija je polagoma postala sama sebi cilj, za vedno bolj in bolj komplicirala in neprestano postajala vse dražja. Birokracija je tak živ organizem, kakršen bi moral biti delavsko zavarovanje, oddvojila od resničnega življenja. Neodgovoren položaj v zavarovanju, v katerem je vsak kraj grabil, da dobi in izda čim več, česar drugi niso delali, je onemogočil, da so skozi deset let ustvarjene rezerve, ki bi se v sedanji krizi uporabljale za pokrivanje primanjkljajev, skopnele. Za sedanji težak položaj v zavarovanju tak način upravljanja nosi glavno krivdo. Za tak položaj odklanjamo mi vsako odgovornost!

Pod režimom komisarijata so izvršene reči, proti katerim smo mi odločno.

Zmanjšanje dohodkov radi splošne gospodarske krize se je takoj začelo valiti na

Kapital vlada danes na svetu. Kako to? In doklej še? Na to jasno odgovarja Marxov „Kapital“, ki kakor nobena druga knjiga obrazloži vse kapitalistično gospodarstvo, obenem pa pokaže tudi obrise lepše bodočnosti. Za nizko ceno Din 50.— dobiš to knjigo vseh knjig pri Konzorciju „Svobode“.

Krasne bodo letos knjige Cankarjeve družbe. Poverjeniki, sodrugi, nabirajte člane. Bodimo silni, odločni! Naše knjige naj poplavijo vsa del. stanovanja, čita naj jih vsakdo in vsakdo naj bo član C. D. V nas samih je naša moč. Pokažimo jo povsod. — Kdor še ni, bodi član, kdor je že, pridobi novega!

delavska pleča. Pristopilo se je k znižanju podpor, kjer je posebno vidna brutalna mera, da so se bolniške podpore čez 26 tednov zmanjšale.

Za časa komisarijata so izvršene mnogobrojne nepotrebne investicije, ki so še bolj poslabšale težek finančni položaj zavarovanja.

Poskus, da se izvede kolikor toliko razumna razmejitev okrožnih uradov, je takorekoč popolnoma propadel. Sedanja razmejitev je brez kakršnekoli logike in gotovo slučajna. Ona ni izvršena po potrebi, da administracijo poceni, ne po prometnih in pridobitnih slučajih, ne po administrativni organizaciji države.

Po inicijativi komisarijata je sprejet poseben zakon o premešitvi uslužbencev zavarovanja. S tem je, kajpada, uničena vsaka avtonomija okrožnih uradov, poleg tega, da so z mnogimi premešitvami bili povzročeni veliki potni stroški.

Niti sedaj, po takšnih izkušnjah, volitve niso razpisane, nego je ravnateljstvo (upravni odbor) zopet vpostavljen in v večjih slučajih mimo predlogov Delavskih zbornic in v njih registriranih strokovnih organizacij. Medtem pa lahko samo volitve ustvarijo normalno stanje v zavarovanju. Izvedbi teh volitev ne stoji na potu nobena težkoča. To so najbolje pokazale volitve za železniške, rudarske in nameščenske bolniške blagajne in volitve za delavske zaupnike.

II.

Na podlagi teh konstatacij, Veliki sindikalni svet

ZAHTEVA:

1. Volitve za delavsko zavarovanje se naj takoj razpišejo in izvedejo. Svet vidi v tem enega od glavnih pogojev za saniranje in konsolidacijo delavskega zavarovanja in za obnovitev zaupanja delavstva v to svojo ustanovo.

2. Obstoječi zakon, kar se tiče pravic, je treba spremeniti v celoti s tem, da se zavarovanje za starost, onemoglost in smrt izvede s sredstvi, ki jih predvideva Zakon o zavarovanju delavcev. Pri tem morajo biti vse dosedanje pravice zavarovanih delavcev in nameščencev in njihovih svojcev preskrbljene. Takoj se ima zopet uveljaviti odredba, po kateri imajo bolni člani pravico, da se zdravijo 52 tednov.

3. V panogi zavarovanja za slučaj bolezni je treba povišati prispevke na maksimum, ki je po zakonu dovoljen in to za vse Okrožne urade, razen za one, ki so aktivni. Treba zvišati tarifo prispevkov zavarovanja proti nezgodam na tisto stopnjo, ki bo dajala garancijo, da ne bo primanjkljaja v tej panogi.

4. V zavarovanju za slučaj onemoglosti, starosti in smrti, katerega treba takoj uvesti, naj omogočijo prehodne navedbe preskrbo onemoglih in starih delavcev takoj, ne da bi se čakalo, da poteče karenčna doba, ki bi bila določena. V zvezi z uvedbo zavarovanja za slučaj starosti, onemoglosti in smrti, je treba po Zakonu o zavarovanju delavcev takoj razširiti tudi pokojninsko zavarovanje za nameščence, ki se sedaj izvaja v Sloveniji in Dalmaciji in to za vse nameščence v celi državi.

5. Zahtevamo državno subvencijo za vse panoge zavarovanja, a posebno za neodložljivo uvedbo zavarovanja za starost, onemoglost in smrt.

6. Okrožni uradi zavarovanja morajo glede izvedbe bolniškega zavarovanja dobiti široko avtonomijo. Centrala delavskega zavarovanja naj upravlja samo s fondii za skupne cilje zavarovanja. Avtonomne Okrožne urade je treba obvezati za resnično popolno odgovornost za njih delo in rezultate dela.

7. Zahtevamo, da se upravni stroški čimbolj zmanjšajo, da se prilagodijo financam zavarovanja, da se olajša administra-

cija in uredi zdravniška in lekarska služba.

8. Zahtevamo, da se strnejo vsa odvojena zavarovanja s splošnim delavskim zavarovanjem, a dokler tega ne bo mogoče tudi organizirano izvesti, zahtevamo kolaboracijo vseh teh ustanov, tako da delavci in nameščenci pri prehodu iz ene ustanove v drugo ne izgube pridobljenih pravic. Zahtevamo pri tem, da se takoj organizira skupno izkoriščevanje obstoječih zdravilnih ustanov raznih nosilcev zavarovanja.

III.

Veliki sindikalni svet svobodnih delavskih in nameščenskih organizacij Jugoslavije (URSSJ) nalaga svojim zastopnikom, da vse zahteve na odločilnih mestih — a posebno o samoupravah socialnega zavarovanja — odločno stopajajo.

Druga resolucija se glasi:

Veliki sindikalni svet Ujedinjenega Radniškega Sindikalnega Saveza Jugoslavije (URSSJ), ki je zboroval dne 3. julija 1932 v Zagrebu, je po razpravi o stanju socialnega zavarovanja glede sprejetja funkcij od strani zastopnikov URSSJ v samoupravnih organih socialnega zavarovanja sprejel sledeči sklep:

I.

Veliki sindikalni svet URSSJ odobrava vstop njegovih zastopnikov v samoupravo Središnjega urada za zavarovanje delavcev.

Glede sodelovanja v ravnateljstvih (upravnih odborih) Okrožnih uradov za zavarovanje delavcev, prepušča pokrajinskemu odboru URSSJ (Strokovnim komisijam), da to vprašanje po razmerah, ki so v tistem kraju, uredi. (Strokovna komisija za Slovenijo je za ljubljanski OUD odklonila vstop njenih zastopnikov v ravnateljstvo, ker se ni upošteval predlog Delavske zbornice in se jo je briskiralo. Op. uredn.).

II.

Veliki sindikalni svet odloča, da mora biti sodelovanje v ustanovah zavarovanja vedno odvisno od splošnih razmer pokreta in od splošnih njegovih interesov. V tem pogledu nalaga Izvršnemu odboru, da budno pazi in spremlja vse sodelovanje v ustanovah zavarovanja, da bo isto vedno v soglasju s splošnimi interesi delavskega razreda in njegovega svobodnega razrednega pokreta.

III.

Izvršni odbor URSSJ je posebno dolžan, da ocenjuje uspeh delovanja svojih zastopnikov v ustanovah zavarovanja in tudi koristnost tega delovanja za slučaj, da bi se volitve v najkrajšem času ne izvedle.

Po poročilu s. Pfeiferja so bili stavljeni predlogi na glasovanje. Obe resoluciji sta bili sprejeti od velikega sindikalnega sveta soglasno.

S tem je rešeno veliko vprašanje in bodo ti sklepi usodepolni za nadaljnji razvoj našega socialnega zavarovanja. Mi vsi, ki smo organizirani, bomo bdeli nad njim.

J. B.:

Socialna skrb za vajence pri nas.

Socialno-politična revija »Radniška zaščita« objavlja v letošnji julijski številki zanimiv članek o vajeniškem vprašanju.

Iz članka, čigar avtor je dr. Miroslav Schlesinger, posnemamo sledeče:

Vajeniško vprašanje spada pri nas v skupino nerešenih socialnih problemov, kljub temu, da obsega skrb za več tisoč mladih ljudi. Izčrpno je obdelal to vprašanje prof. Sladovič v knjigi: »Naučniško (šegriško) prava«. V resnici imamo zelo lepe zakonite odredbe o zaščiti delavcev kakor tudi posebno o zaščiti mladoletnih delavcev. Ti zakonski predpisi pa se v praksi ne izvajajo.

Razne statistike in poročila so dokazala, da kljub vsem lepim zakonskim predpisom vajenci

1. delajo preko zakonito določenega časa (tako n. pr. je ugotovil zagrebški mestni šolski zdravnik dr. Čepulić, da dela v Zagrebu 14% vseh vajencev po 12 ur, 13.3% po 16, 5.1% pa celo po 18 ur na dan. Tako je v mestu, na deželi je pa seveda še slabše;

2. stanujejo vajenci v nehygienjskih prostorih in v življenjskih prilikah, ki so kvarne njihovem telesnemu razvoju;

3. vajenci nimajo niti proste nedelje, ker morajo posecati dopoldne šole;

4. vajenci nimajo vsakoletnih počitnic;

5. njihova izobrazba mora ostati negativna, kajti šolski zdravnik trdi, da morajo preveč delati, tako da se vsled utrujenosti ne morejo učiti.

Dr. Miroslav Schlesinger je mnenja, da naj bi ustanovile spričo omenjenih razmer naše Delavske zbornice — po avstrijskem vzgledu — »Stanice za zaščito vajencev«. To bi se dalo izvesti na podlagi § 37 zak. o zaščiti delavcev z dne 14. junija 1922, po katerem spada zaščita mladoletnih oseb v kompetenco Delavskih zbornic.

Z novim »Zakonom o radnjama« je podana možnost, da se delodajalci prisilijo, da nudijo vajencem higijenična stanovanja. Kjer pa je to nemogoče, bi se moralo zgraditi vajeniške domove. Privatna inicijativa je storila v tem že mnogo. Ustanavljanje takih domov predpisuje sicer novi »Zakon o radnjama« prisilnim strokovnim trgovskim in obrtnim organizacijam, vendar pa bo ostalo to le na papirju, če Delavske zbornice in mestne občine ne bodo vzele inicijative v svoje roke.

Mesto ob nedeljah, naj bi obiskovali vajenci šole ob delavnikih.

Vsakoletne počitnice so potrebne vajencu v interesu njegovega zdravja in uspešnega telesnega razvoja. Teh počitnic naš novi »Zakon o radnjama« baš za vajence ne pozna, čemu se je čuditi, ko so vendar druge napredne države te počitnice že zdavnaj uvedle.

Socialna skrb za vajence bi se dala tudi pri nas izvajati na sličan način kot drugod s skromnimi sredstvi, samo da bi imeli kompetentni faktorji dovolj dobre volje in razumevanja za to važno vprašanje.

Vsi zavedni delavci morajo biti strokovno organizirani!

Veliki kongres svobodne železničarske strokovne organizacije „Ujedinjenega Saveza Železničarjev Jugoslavije“

14. in 15. avgusta 1932 se bo vršil v Ljubljani velik in impozanten kongres razredno zavednih železničarjev.

Opozorjamo na to vso javnost, da pride ta dva dneva v Ljubljano.

Spored kongresa je:

14. avgusta ob 17. uri na glavnem kolodvoru sprejem delegatov iz inozemstva z delavsko godbo »Zarja«.

15. avgusta ob 10. uri manifestacijski shod v veliki dvorani »Uniona«. Na shodu govore predsednik Internacionale s. Cramp, generalni tajnik I. T. F. s. Nathans ter zastopniki inozemskih organizacij.

15. avgusta popoldne in 16. avgusta nadaljevanje kongresa v veliki dvorani Delavske zbornice.

15. avgusta zvečer v opernem gledališču predstava delavskega odra »Svobode« »Hlapec Jernej in njegova pravica« za kongresne udeležence.

Povodom kongresa bo tudi proslava 40. letnice obstoja razredne železničarske organizacije in 25. letnica neprekinjenega članstva 45 sdrugov-članov te organizacije.

Doslej so prijavljeni sledeči inozemski delegati:

Angleške želez. org. s. Cramp iz Londona; Nemške želez. org. s. Herrmann iz Berlina; Avstrijske želez. org. s. Toman iz Dunaja; Švicarske želez. org. s. Held iz Berna; Internacionalne Transportne Federacije s. Nathans iz Amsterdama; Francoske želez. org. s. Bidegaray iz Pariza.

Udeležili se bodo kongresa tudi zastopniki Japonske mornarske, Argentinske strojevodske in Indijske železničarske organizacije ter zastopnik Čehoslovaške in Poljske železniške organizacije.

Pridite na ta velik dan v Ljubljano, Ljubljanci iz okolice pa vsi na manifestacijski shod v »Union«.

Obrov:

Naše bolniško in nezgodno zavarovanje.

Po treh letih komisarjatov v naših zavarovalnih inštitucijah nastaja težnja, da bi se jim vrnila zopet samouprava. Kakšno samoupravo žele imeti v teh inštitucijah delavske strokovne organizacije, so že večkrat naglasile. V tem sestavku hočemo le podčrtati, da je baš od pravih rešitve tega vprašanja odvisen nadaljni prospek zavarovalnih inštitucij samih.

Predno se bomo s to zadevo podrobneje pečali, je potrebno, da si nekoliko pobliže ogledamo dosedanja razvoja zavarovanja in njegov obseg. Voja vohra, ki je ustvarila Jugoslavijo iz ozemelj, ki so pripadala dotlej več raznim državam s prav različnim gospodarskim, političnim in kulturnim razvojem, je postavila državniške nove države pred zahtevo, da se med drugim zlasti delavska zaščitna zakonodaja unificira in prilagodi novi državni tvorbi. Ta zahteva je bila tembolj, vsled ogromnega porasta delavskega gibanja, nedolžljiva v prvih povojnih letih.

Iz teh činjenic smo dobili poleg zakona o zaščiti delavcev tudi zakon o zavarovanju delavcev, ki je temelj današnjemu bolniškemu in nezgodnemu zavarovanju. V koliko je zakon posrečeno rešil to vprašanje, je mogoče šele sedaj po desetletni praksi in izvajanju zakona ugotoviti. Jasno je, da je iz teorije v prakso prav velik korak in da je treba v praksi marsikaj izpremeniti, kar si-

cer v teoriji prav lepo izgleda. Trenotno ni moj namen, da bi se tudi v ta podrobna razglabljanja spuščal, temveč sem hotel podčrtati dejstvo, da so izkustva šele sedaj nabrana in jih je tudi šele sedaj mogoče s pridom uporabiti.

Oglejmo si nekoliko delo, ki je bilo na tem polju dosedaj storjeno. Za izvajanje bolniškega in nezgodnega zavarovanja delavcev je predvidel zakon ustanovitev Središnjega urada za zavarovanje delavcev (Suzor) s svojim sedežem v Zagredbu. Za ocenitev razvoja te inštitucije je važno pregledati, kako se je razvijalo število njegovega članstva.

1922 je pristopilo v skupno inštitucijo 400.709 članov. Ta številka polagoma raste tako, da je bilo leta 1923 439.164, leta 1924 459.541, leta 1925 469.206, leta 1926 474.610, leta 1927 511.493, leta 1928 565.796, leta 1929 605.065, leta 1930 631.181 obvezno zavarovanih članov.

Najnižje število članstva je zabeležiti meseca decembra 1922 in sicer 387.603, najvišje število pa meseca junija 1930, ko jih je bilo 654.948 članov.

Suzoru je priključenih 24 okrožnih uradov (OUZD) in 3 trgovske društvene blagajne.

Velikost zavarovanja je še bolj, ko po njegovem številu članstva, mogoče preценiti po njegovi finančni funkciji. Njegov nezgodni oddelk je izplačeval 31. decembra 1931 15.573 rentnikom letno 35.993.347 Din rentnine. Račun zgube in dobička bolniškega oddelka za leto 1930 pa kaže, da je imel tega leta Suzor v temu oddelku dohodkov 307.956.402 Din. Istega leta je pa imel izdatkov v znesku 311.787.840 Din. Glavni izdatki so bili naslednji:

»Kmalu pride,« je rekla mama in tesno ji je bilo v prsih. »Kmalu pride. Šel je, da poišče kruha.«

»Oh, da, kruha,« sta vzdihnila otroka. »Kakšen je kruh, mamica,« je dodala deklica. »Pozabila sem že, kakšen je.«

»Prinese ga ata, pa ga boš jedla,« je rekla mama, pobožala otročička po laseh in skrila solzo v oči.

»Bož, Bož,« ji je kričnilo srce, »Bož, kje je on, Lojze, da ga še ni?«

In v mislih se ji je, kakor v kinematografu, vrstila slika za sliko velike nesreče, tragedija, polna nad in obupa, ko je mož, Lojze, nenadoma izgubil službo na železnici, katero je opravljal dolgo vrsto let tam med Zidanim mostom in Trbovljami kot čuvaj, vestno in verno.

»Zakaj, zakaj so te odpustili?«

In spominja se, da je on, Lojze, ves žalosten. vendar kot možak, rekel:

»Denuncirali so me... Baje sem agitiral za komuniste?«

»Kdo te je denunciral?«

»Sodelavec!«

»Ali si res agitiral?«

»Ti veš, draga, da to ni moja navada, niti misel. Organiziran sem pri »Ujedinjenem Savezu Železničarjev«, ki je strokovna organizacija vseh trpečih in za človečanske pravice se borečih železničarjev. Za to svojo organizacijo delam, z zavestjo, s ponosom, ker smo vsi eno.«

Spominja se žena, kako je s ponosom gledala nanj, ko je tako govoril in nesreča, ki ga je zadela, ji ni bila več tako strašna.

»Ali veš, otročička nimata več kruha.«

On pa, Lojze, jo je pobožal po laseh in rekel:

»Pravica ne spi... Nedoržen sem in pravica mora pokazati, da je tisto laž, kar me je denunciral tisti človek za svojo korist.«

Izplačana hranarina Din 84.633.815.
Dečja oprema, podpore dojljam, podpore porodnicam itd. Din 34.740.283. Lečnje v bolnicah in vzdrževanje lastnih bolnic Din 36.234.665. Vzdrževanje ambulatorijev Din 6.920.617. Zdravila in zdravstvene potrebe Din 35.844.502. Stroški kopališč in sanatorijev Din 18.615.111. Popravila zob Din 4.788.713. Pogrebne Din 3.269.309. Plače zdravnikom Din 33.784.537. Upravni stroški Din 49.630.372.

Iz teh številke je prav lahko razvideti, da je postala ta inštitucija tako v zdravstvenem kakor narodno-gospodarskem oziru velik čimtelj in je zato in prav zato neprestano izpostavljena uplivom nepoklicanih faktorjev. To sliko smo priobčili prav z namenom, da delavstvo zainteresiramo, da bo znalo to inštitucijo iztrgati tem tujim uplivom in jo pred njimi braniti. Kako in na kak način, bomo pa še pisali.

STROKOVNI VESTNIK.

KOVINARJI.

KOVINARJI! Mesec julij je mesec agitacije za mogočno strokovno organizacijo Saveza Metalških Radnika Jugoslavije, za armado železne samozavesti, solidarnosti in razrednega ponosa.

KOVINARJI! Naj ne bo nobenega izmed vas, ki vihti kladivo, ki preobljuje železo, ga topi, ga suče in presnavlja, ki mišičastih rok in žuljavih dlani kuje kruh sebi in svojim in vsem, ki so njegovega duha in njegove volje, ki bi ne stopil v mogočno skupnost z geslom »MI!«

Na plan, možje, v vrste mogočnega sodružnega udejstvovanja in solidarnosti.

Strokovna komisija za Slovenijo.
Uredništvo »Delavca«.

Skupni savezni svet podružnic Ljubljana in Moste.

V nedeljo, dne 20. t. m. se je vršil prvi skupni savezni svet obeh podružnic in to v predavalnici Delavske zbornice v Ljubljani. Saveznemu svetu so prisostvovali vsi odborniki in člani finančne kontrole obeh podružnic in vsi na področju obeh podružnic izvoljeni obratni zaupniki in njihovi namestniki.

Savezni svet je razpravljal o sledečem:

1. Naloge skupnega saveznega sveta in odobritev poslovnika.

2. Položaj kovinarjev v Ljubljani in okolici.

3. Agitacijski mesec kovinarjev. Saveznemu svetu sta predsedovala menjaje oba predsednika podružnic, zapisnik sta pa vodila oba tajnika.

K 1. točki dnevnega reda je poročal s. Golmajer in na kraju svojih izvajanih predložil poslovnik saveznega sveta. Poročilo in poslovnik je bil soglasno sprejet. Poslovnik se glasi:

POSLOVNIK

Saveznega sveta Saveza metalških radnika Jugoslavije, podružnica Ljubljana in Moste.

I. Savezni svet tvorijo:

1. Odborniki in člani finančne kontrole obeh podružnic.

2. Vsi v obratih na področju obeh podružnic izvoljeni obratni zaupniki in njihovi namestniki.

II. Izvrševalni odbor saveznega sveta tvorita: oba predsednika, tajnika in blagajnika obeh podružnic.

Dolžnosti izvrševalnega odbora so:

a) sklicuje savezne svete in določa dnevni red;

b) pazi na to, da se na saveznih svetih ne bo razpravljalo vprašanje osebnega značaja in da se ne krši poslovnika.

III. Zasedanje saveznega sveta.

a) Savezni svet sklicuje izvrševalni odbor in razpravlja samo o zadevah, ki so na

dnevnem redu, katerega je določil izvrševalni odbor;

b) zapisnik vodita oba podružnična tajnika;

c) sklepa se z dviganjem rok in je sprejet predlog, ki je dobil večino glasov;

č) glasovalno pravico ima o vsi, ki tvorijo na podlagi tega poslovnika savezni svet;

d) savezni sveti se imajo sklicevati menjaje v Ljubljani in Mostah.

IV. Poslovnik.

Ta poslovnik stopi v veljavo, čim ga sprejme savezni svet. Določbe poslovnika se lahko menjajo na predlog ene izmed obeh podružnic, ako na to pristane savezni svet. Tozadevni predlog se mora staviti izvrševalnemu odboru, da ga stavi na dnevni red saveznega sveta.

Pri 2. točki dnevnega reda: Položaj kovinarjev v Ljubljani in okolici sta poročala: za Ljubljano s. J. Pogačar, za Moste s. J. Mali. Obema poročiloma so vsi navzoči z velikim zanimanjem sledili, nakar se je razvila kratka debata. Vsi debatorji so na kraju svojih izvajanih naglasili potrebo takih skupnih konferenc obeh podružnic.

Kot zadnja točka dnevnega reda je bila: Agitacijski mesec kovinarjev.

Po krajši debati je bilo sklenjeno, da se za četrtek, dne 28. julija 1932 ob 6. uri popoldan sklicuje v veliki dvorani Delavske zbornice skupno kovinarsko konferenco in to z dnevnim redom: Brezposelnost in položaj kovinarjev.

Ker je bil dnevni red izčrpan, je predsedujoči zaključil lepo uspešni skupni savezni svet z apelom, da vsi zbrani gredo na agitacijo, da b. kovinarsko zborovanje, sklicano za 28. t. m. manifestacija volje in solidarnosti kovinarskega proletarijata Ljubljane in okolice.

Položaj kovinarjev v teži železni industriji.

Na Jesenicah je še vedno nad 200 brezposelnih kovinarjev, kateri sicer zaenkrat prejemajo še brezposelne podpore, toda teh bo, kakor je najavljeno, konec tekom 6 ali 7 tednov. Sedaj so pričeli brezposelni odločno zahtevati od podjetja pravične ureditve odpustov, ker se je nad 100 starih delavcev odpustilo, med njimi take, ki so že po 15 do 30 let delali pri podjetju, dočim se je take, ki niti dve leti še niso zaposleni, že zaposlilo, kar je, seveda, nerazumljivo. Mnogo pritožb je bilo tudi iz mehanične delavnice, kjer se očita obratovodju, da je strankarsko klical nazaj v delo brezposelne, kar pa se bo baje preiskalo in ugotovilo, koliko je resnice na tem. Trditve so, da so krščanski socialisti imeli v tem obratu prednost.

Ostalo delavstvo dela na Jesenicah, kakor na Javorniku, sedaj 8 ur, en del pa še vedno po 6 ur dnevno. Najbolj pereče vprašanje je sedaj ureditev za brezposelne, kurjava in nekaj spornih točk nove pogodbe, katere se morajo urediti. Spornih je nekaj akordnih cen, posebno v livarni, kjer se hoče vztrajati na reduciranju akordov nad 30 odstotkov napram popreji, kar je res predržno v tem pogledu.

V elektrodni tovarni na Dobravi je zaposlenost nesigurna in je bil del delavcev zopet odpuščen.

V nas živiš sodrug ...

(Spominu borca in sodruža Alojzija Rapa).

Padel si, zahrbtno zadet, nečloveško preganjan... ker si bil sodrug in človek... Slava Ti, in v nas živiš in boš živel...

Jutranja zarja, mlado sonce, je stopilo izza obzorja in pogledalo na zemljo, vso zeleno v klasju pšenice. Pogledalo, se nasmehnilo, da pozdravi:

»Pozdravljena zemlja in vsi, ki ste na njej v ljubezni, solidarnosti in sodružnosti kakor eden... Zakaj veliko je vaše ime: Človek!«

Ali tedaj je zagledalo na progi pri Poljčanah, na železnem tiru kri... Prerezano truplo človeka najlepših let, mišic krepkih in zdravih...

Obledelo je sonce in zdelo se je, kakor da je šla bolečina skozi njega in kakor bi reklo:

»Človek?... Kdo je bil, tebi enak, ki te je sunil v naročje smrti?... Ali je še vedno tam, kamor sijem, zver, podobna človeku, ki govori: »človek človeku volk?... Ali je še vedno med vami, ljudje, človek, ki pleza preko trpljenja, solz in krivic do svojega zadovoljstva...?«

In molčeč, bled obraz človeka na progi, začrtanega s trpljenjem in samozatajevanjem, je odgovorjal:

»Še vedno!... Še vedno so, ki za svojo korist ubijajo sočloveka.«

Tedaj je sonce zakrilo svoj obraz in bilo je, kakor da je izgovorilo:

»Proklet bodi tisti, ki je zver, a hodi kakor človek...«

Tam v vasi, borni hišici sta se vzbudila otročička. Drobne rokice, nežni lici, svetle oči. Fantek in dekletce 9 do 12 let.

»Mamica, kje je atek?«

Bolesno se stiska srce ženi, ko gredo te slike mimo nje. Koliko bede, obupa, pomankanja, trpljenja je trkalo dan in noč na vrata in sedalo k mizi in jih spremljalo vsepovsod. Otročička, fantek in dekletce, tako majhna še, tako hrepenča po otroškem veselju, sta gladovala, trpela, zakaj iz raja ju je pregnal človek, ki je rad molil v cerkvi: »Odpusti mi grehe moje, kakor jih tudi jaz odpuščam...«

»Pokojnino?... Ali dobiš pokojnino, Lojze?«

Mož je sklonil glavo in tiho rekel:

»Ne... Ti jo dobiš, če umrem!«

Kakor tož so zarezale ženo te besede.

»Če umreš?«

Nato pa je kričnila:

»Ne... me... ne mamam!«

In obupan jok ji je stiskal grlo.

»Kje je tako dolgo atek,« se je slišal zopet glas fantka in deklice.

Mama ni mogla odgovoriti. Ni vedela. Le nekaj groznega ji je stiskalo srce...

O žena, o mati! Bodi močna... Otročička, bič, ki ga vihte na vajinima nežnima otroškima telesoma ljudje —, je oster. Vendar ne obupajta. Iz gorja vstaja sonce... Atek vajin, mož tvoj, je šel daleč tja, kjer ne gospoduje človek-volk, kjer človek ne pleza po rokah, krvi in trpljenju svojega sočloveka do lastnih udobnosti in dozdevne sreče... Imejte ga v lepem spominu, zakaj velik je in svet...

Nam pa, Lojze Rap, sodrug naš, soborec za delavske pravice nam boš spomenik, vzglednik, da homo šli združeno, odločno pot proletarske solidarnosti, da bo človek človeku sodrug in brat.

Slava Tvojemu spominu sodrug, Alojzij Rap!

Kaj počne človek v Delavski zbornici in drugod?

V zvezi z imenovanjem širšega komisarijata v OUZD so se razvijali še neki drugi dogodki, ki so za današnje prilike prav simptomatični.

Albin Prepeluh je stavil na prvi seji OUZD predlog, naj se odbor ne konstituiraj, dokler ni popoln. Manjkali so namreč vsi trije zastopniki svobodnih sindikatov in sicer iz ravnateljstva ss. Čobal in Ošlak, iz nadzorstva s. Jakomin.

Situacijo je brzo rešil odličen funkcionar iz narodnega tabora K., ki je bil mnenja, da smo mi trije imeli časa dovolj, se pred sejo oprostiti, pa če tega nismo storili, naj se konstituiranje izvrši kar brez nas. Odbor se je na to res konstituiral.

Vzporedno s tem je pa nek drugi pisec kolektivnih pisem spisal v Mariboru pismo, na odlično mesto, kjer protestira proti temu, da se med člani ravnateljstva, ki so bili pravkar imenovani, nahaja tudi moje ime. Jaz da sem ravnatelj tiskarne in da tedaj ne morem biti delavski zastopnik. Tudi ta pisec ni član Strokovne komisije.

Delavstvo pa ne zgublja vere v svojo moč in organizacijo in z odločnostjo pripravila nepredvidenim časom svoje pozicije s tem, da je še vedno vztrajno organizirano. Tudi sedaj ni nobenih odhodov, neprestano naprej se vrše seje, sestanki in zborovanja, ker je pač tak čas, ki ne dopušča zaspanosti in brezbrizja.

V Guštanju delajo kovinarji samo 4 dni v tednu po 8 ur in preživljajo tudi še vedno črne dni. Počasni so, vendar je izgleda, da bodo spoznali vsekakor, da je le v organizaciji resnična možnost obrambe v vseh slučajih današnjega časa. Dne 16. julija so imeli zborovanje, na katerem je bilo v razpravi združništvo in strokovna organizacija. Poročal jim je sodrug Jeram iz Jesenice. Sklenili so, da bodo vse sile napeli in sledili jenskiškim kovinarjem v strokovne in združne organizacije.

Kako bo z zaposlitvijo na jesen in na zimo, se pozitivno ne ve, vendar so dosežanja poročila taka, da je izgled, da bo težka železna industrija imela tudi v tem času, ki je običajno najslabši, zaposlitev. Nove zasile odredbe, ki so izšle in sporazumi med domačo industrijo bodo morda le omogočili, da najhujših dni za delavstvo ne bo, ako bo zaposlitev.

Polna zaposlitev pa bo le s težavo še kdaj kot je že bila in žal je tu problem brezposelnih v ospredju brez prave zaščite.

Kragujevac. V vojni-tehničnem zavodu v Kragujevcu je reducirano okrog 1000 delavcev. Poleg tega je tudi izvršeno znižanje medv in sicer, stalnemu osebju za 10%, a začasnemu, ki ga je največ, še mnogo več. Delavci, preko 5 let službe, ki bi morali dobivati rodbinske doklade, so te doklade ukinjene, a mezde znižane na 25 do 30 Din, ne glede na službeno dobo, ki jo imajo. A pri starih delavcih znašajo sedaj mezde do 50 in 60 din... Reducirani delavci so izseljeni iz tovarniških stanovanj in nikdo se za nje več ne briga. Med delavstvom v Kragujevcu in med prebivalstvom, ki je odvisno od delavcev, je veliko vznemirjenje in nezadovoljstvo.

Ivan Tavčar

5. julija 1932 so v častnem številu, z godbo in vencem, ljubljanski kovinarji spremili k grobu svojega dolgoletnega člana in borca s. Ivana Tavčarja.

Pokojni je bil rojen l. 1870 v Kropi. Da ne bi postal žebjar in tako bil morda za vse svoje življenje navezan na svoj rojstni kraj in težko kovaško obrt, je še kot mladenič odšel v tujino s trebutom za kruhom. Zašel je, razume se, doma pri mehu in kovačnici še kot otrok in ko je odšel po svetu, je delal kot pomožni delavec v neki pilarni, nato kot vajence v predilnici v Trzinu, od tam se je zopet vrnil na Koroško v Borovlje, kjer se je izučil puškarske obrti.

Tavčar ni ostal puškar. Delal je kot rudar v rudniku, kot ključavničar in mehanik v raznih delavnicah in večjih tovarnah. Kot pomožni delavec med stavbinskimi delavci na gradbah, kot pomožni monter pri zgradbi velikega tunela Hrušica—Področica, kot strojnik in predelavec v neki rafineriji v Trstu itd. Nazadnje je delal v modelarni Strojnih tovarn in livarn v Ljubljani.

Bil je korekten in pravičen, zato tudi ljubljani in čislani od vseh onih, ki so ga poznali. Ni bilo kovinarske konference ali sestanka, na katerem se pokojni ne bi oglasil k besedi in obtožil one, ki delajo krivico in gorje delavskemu razredu, bodril v boju omahljive in pozival v organizacijo one, ki stoje še vedno ob strani. Njegova pot skozi življenje je bila težka, trda in velika šola, ki ga je utrčila v boju za vsakdanji kruh. Spoznal je delavstvo raznih narodnosti, državi in ver in poznal tudi vse dobre in slabe strani delavstva, ali nikdar ni klonil, nik-

dar omagal, ker je imel svojo globoko pričanje in vero v organizacijo in ideale delavskega razreda.

Kot oče devetero otrok je imel polno skrb za njihovo vzgojo in kako jih spraviti h kruhu in na življenjsko pot, da bodo lažje hodili, boljše čase dočakali, kakor on.

Šest križev in dve leti je že nosil. Zbolel je in šel v bolnico, preстал srečno operacijo in ko je mislil, da je vse hude posledice operacije preстал in doma zbiral zopet nove sile za vsakdanje težko delo in vsakdanji kruh, je dobil pismo Strojnih tovarn in livarn. Gotovo je mislil, da je v pismu morda kaka mala podpora, ali pa izraz veselja, da je kot stara kroparska korenina srečno preстал operacijo. Ne, pisali so mu, da mu odpovedujejo službo... Usoda je bila milejša kakor pa kapital. Osem dni po prejemu tega pisma, zadet od srčne kapi, mu je nehale biti srce in bil za večno reducirán... To je bil naš Tavčar. Vsi, ki smo ga poznali, mu bodemo ohranili trajen spomin. Slava Ivanu Tavčarju!

RUDARJI.

Na pomoč rudarjem v revirjih.

Važna konferenca rudarjev v Trbovljah.

Delavska zbornica je na pobudo II. skupine Rudarske zadrúge in Zveze rudarjev Jugoslavije sklicala v četrtek, dne 7. t. m. v Delavskem domu v Trbovljah konferenco, na kateri se je razpravljalo o vprašanju zaposlitve in prehrane rudarskega delavstva. Konferenca, kateri je predsedoval s. J. Golmajer kot zastopnik Delavske zbornice, so se udeležili vsi predstavniki strokovnih organizacij in načelniki II. skupine Rudarske zadrúge.

Po izčrpnih poročilih o obupnem položaju, v katerega je došlo rudarsko delavstvo vsled vedno večjega praznovanja šihotv, je konferenca sklenila soglasno, da naj Delavska zbornica izposluje pri g. banu čimprej sprejemnico za široko deputacijo, kateri se naj priključijo vse interesne skupine, ki naj iznese te-le predloge:

1. Ker je konferenca ugotovila, da je vzrok krizi v revirjih TPD tudi v nepravilni razdelitvi konzuma premoža pri nabavah za državne železnice, se naproša g. bana, da takoj posreduje pri osrednji vladi, da se ta neenakost pri podeljevanju naročil na privatne in državne rudnike odpravi.

2. Ker je delavstvo, zaposleno pri TPD, vsled dolgotrajnega praznovanja šihotv popolnoma obubožano in s sedanjim zaslužkom ne more kriti niti najnujnejših potreb več, se naproša g. bana, da posreduje pri osrednji vladi, da se vse rudarske revirje proglasi za pasivne kraje in preskrbi brezplačna živila za prehrano rudarjev in njih družin.

Pri poročilu o delovnih prilikah v revirjih TPD konferenca z vso ostrostjo obsoja priganjaški sistem, ki se s čimdalje večjim pritiskom nad rudarji izvaja. Konferenca prepušča sicer popolnoma družbi, da zahteva svojo storitev, a odločno pa obsoja postopanje družbe, ki na eni strani reducira delavstvo vsled pomanjkanja naročil, a na drugi strani pa zahteva od še zaposlenih delavcev vedno večjo storitev, ki naj končno krije izpad produkcije vsled redukcij.

Istotako konferenca prav posebno priporoča ravnateljstvu rudnika Trbovlje, da v času praznovanja zamenjava rudarje, ki delajo na odkopih z nižjimi režijskimi stroški. Če že mora velik del delavstva vse šihote praznovati, je na vsak način krivično, da drugi vse šihote delajo.

Velenje.

Če katero delavstvo težko prenaša sedanjost krizo, potem jo gotovo rudarji drž. rudnika Velenje najtežje. Ne samo da so plače rudarjev drž. rudnikov najnižje, se je in se še pri tem rudniku praznuje največ. Velik vzrok leži v slabih kakovostih premoža, ki pri sedanjih gospodarskih stagnaciji sploh nima odjema. Tako so letos poleg upeljave

3-dnevnega tednika, že veliko rudarjev reducirali, del so jih premestili v Zabukovco in sedaj pa prihaja poročilo, da se jih misli zopet 31 premestiti v Zabukovco in 44 pa predlagati za v pokoj.

Zagorje.

Rudarske žene zahtevajo kruha. Vsled obupnega položaja, v katerem se nahaja rudarsko delavstvo rudnika Zagorje in Kisovec, so se v četrtek, dne 7. t. m. spontano zbrale rudarske žene pred občino v Zagorju in z vso odločnostjo in pametnim nastopom zahtevale dela in kruha. Izvolile so si svojo deputacijo, v imenu katere je posredoval pri g. županu in sreskemu načelniku član prehranjevalnega odbora s. J. Arh. Sklenilo se je, da se iz občinske zaloge za prehrano brezposelnih takoj razdeli večjo količino moke in koruznega zdroba med vse še nezaposlene rudarje. Ko so uboge rudarske žene, med njimi nekatere, katere že cel teden niso mogle skuhati nobene močnatne jedi, zaznale za ta sklep, so se zahvalile in mirno razšle.

SPLOŠNA DELAVSKA ZVEZA.

Gornji grad.

Delavstvo gornjegrajskega sreza želi upostaviti strokovno organizacijo. Razmere se z dneva v dan slabšajo. Brezposelnost pritiska vedno bolj. Tudi pri splavarstvu je vsled zastoja v prodaji lesa vedno manj dela. Obrnili smo se na Splošno delavsko zvezo Jugoslavije v Ljubljani, da se dogovorimo radi ustanovitve podružnice. Splošna delavska zveza je sklicala za nedeljo 17. julija v hotel g. Zmavc delavski gestanek z dnevnim redom: 1. Položaj delavstva, brezposelnost in potreba strokovne organizacije. 2. Volitev pripravljalnega odbora za ustanovitev strok. organizacije. 3. Slučajnosti.

Za stanelek je vladalo po vseh tukajšnjih krajih, zlasti pa med delavstvom veliko zanimanje, vsaj bi to bil za delavstvo tega kraja gotovo važen dogodek, ko se ustanavlja organizacija. Žal pa je tukajšnje srezko načelstvo sestanek prepovedalo s sledečim dopisom:

Srezko načelstvo v Gornjem gradu, dne 13. julija 1932.

Splošna delavska zveza Jugoslavije, poverjeništvu za dravsko banovino v Ljubljani.

Obdržanje s tamkajšnjo prijavo z dne 11. julija 1932 naznanjenega delavskega sestanka v gostilni Zmavc Marije v Gornjem gradu, dne 17. julija ob 10. uri dopoldne, se temeljem določila § 25 zakona o društvih, shodih in posvetih z dne 18. septembra 1931, Službene Novine kraljevine Jugoslavije šte. 217 in 225 (LXXI) 466, prepoveduje iz razlogov javnega reda in mira in zaščite bistvenih državnih koristi.

Proti temu odloku je dopustna pritožba na kr. bansko upravo v Ljubljani, ki jo je bilo vložiti pri srezkemu načelstvu v Gornjem gradu v roku 15 dni, računši od dneva, ki sledi dnevu vročitve tega odloka. Eventualno vloženi pritožbi pa se temeljem določila čl. 65 in 66 zakona o notranji upravi z dne 19. junija 1929, Službene Novine šte. 143-LXI, ter §-a 119, odst. 2) zakona o občem upravnem postopku z dne 9. novembra 1930, odreka odločilna moč in se torej prijavljeni delavski sestanek, ki je s tem odlokom prepovedan, pod nobenim pogojem ne sme vršiti.

Srezki načelnik:

(Žig.)

Podpis nečitljiv.

Ker delavstvu ni dovoljeno, da se snide na sestanek in razpravlja o zaščiti svojih interesov in tako ne more ustanoviti vsaj

sedaj še ne svoje strokovne organizacije, si bo pomagalo na ta način, da bodo naročili naše delavske liste: »Delavec« in »Delavsko Politiko«.

Plenarna seja centralne uprave Opčeg Radničkog Saveza Jugoslavije v Zagrebu.

Dne 9. julija se je vršila v saveznih prostorih na Ilici v Zagrebu plenarna seja centralne savezne uprave. Slovenski del Opčeg radničkog saveza Jugoslavije sta zastopala sodruga Dvoršak iz Maribora in Jakomin iz Ljubljane. Seja je obravnavala naslednji dnevi red: 1. Poročilo o delovanju saveza. 2. Delavsko zavarovanje. 3. Naše bodoče akcije. 4. Raznoterosti. Referent je bil predsednik saveza sodrug Haramina, ki je podal poročilo o notranjih razmerah v savezu, o delovanju in finančnem poslovanju saveza. Savez je imel v letu 1932 naslednje dohodke in izdatke:

Primankljaj: Pribitek:

Centrala	Din 136.316.03	—
Podružnice:		
V zagrebški oblasti	—	94.923.21
V ljubljanski oblasti	—	24.193.35
V banjaluški oblasti	—	2.837.12
V beograjski oblasti	—	33.392.49
Skupaj	136.316.03	155.346.17
Dobiček		Din 19.030.14

To je v grobih obrisih finančno poslovanje našega saveza, ki je, če upoštevamo vse težke razmere, s katerimi se danes strokovne organizacije borijo, ugodno. Veliko stotisočev se je izdalo za podpore brezposelnim, veliko se je izdalo za obrambne akcije, da smo preprečevali znižavanje plač. Vključ vsemu pa smo pokrili vse stroške, plačali podpore itd., imamo še pribitek 19.030.14 Din. Glavno aktivno postavko v naših računih pa je treba pristieti to, kar smo z organizacijo za delavstvo dosegli. Ako bi se dalo izračunati, koliko se je delavstvo rešilo, ko so znižavali tovarnarji plače, bi to bila večmilijonska aktivna postavka.

Dalje se je razpravljalo o delavskem zavarovanju, njega položaju in o zastopstvu, oziroma sodelovanju naših zastopnikov v Središnjem in okrožnih uradih o zavarovanju delavstva. Jakomin je v debati povdaril, da je bilo napačno, ker se je prevzelo mandate v središnjem uradu. Komisariji, ki so pritrilali delavsko zavarovanje na rob propada, hočejo sedaj sanacijo zvaliti na rame drugih. Izjavil je tudi, da bo proti temu, da se sodeluje v ljubljanskem okrožnem uradu, ker se je naše organizacije s tem zavarovanjem omalovaževalo in briskiralo. Treba je razpisati volitve, da si bo delavstvo svobodno izvolilo v svoje delavske institucije svoje zastopnike.

Razpravljajo se je tudi o odnosih do ostalih organizacij. Nekateri funkcionarji iz beograjskega oblastnega odbora Opčeg radničkog saveza Jugoslavije niso zadovoljni, ker se je savezna uprava po posebnem prizadevanju slovenskih organizacij odločila in napravila sklep, da se gre nazaj v URSSJ in sprejme priporočilo internacionale, da se spori likvidirajo in upostavi enotnost naših razrednih svobodnih organizacij.

Ob zaključku je seja napravila zaključek: 1. Poročilo savezne uprave se vzame na znanje.

2. Odobri se prevzem funkcij v Središnjem uradu za zavarovanje delavcev in odobri dosedanje delo naših zastopnikov v tej instituciji.

3. Konstatira se, da je akcija za likvidacijo sporov med Orsom in Ursom, ki je začela s tem, da se je sprejelo priporočilo internacionale in s tem šlo zopet nazaj v Urs, med vsem delavstvom prijetno odjeknila. Treba je odpraviti še mržnje, ki so jih spori napravili in delati dalje na tem, da se doseže popolno duhovno enotnost našega delavskega pokreta.

Dne 11. julija pa se je vršila oblastna konferenca Opčeg radničkog saveza za Hr-

Na ta način so narodni dvakrat udarili po delegaciji Strokovne komisije in to v dveh različnih oblikah.

Ti dve akciji narodnih funkcionarjev sta bili brez dvoma dogovorjeni. Zato jih navajam, da bodo čitatelji razumeli moja nadaljnja izvajanja.

Niti eden niti drugi zlobni opozicionalec iz narodnih vrst ni volil marksistične liste pri zadnjih volitvah v Delavsko zbornico, in vendar so akciji mariborskega pisca pisem nasledli nekateri naši dobri sodruzi in podpisali zlobno pismo, ki je bilo naperjeno proti meni in brez dvoma organizirano v smislu gornjih navedb in podatkov. V pismu se nahaja nekaj navedb o delovanju v Delavski zbornici, vsled česar bom na tem mestu naštel ne radi pisma, ampak radi naših sodrugov, ki mu verjamejo, kaj vse se da v Delavski zbornici napraviti, če ima človek interes in veselje delati za delavsko stvar.

Obratni zaupniki Maribora in okolice so o delu Delavske zbornice, zlasti še o mojem prizadevanju, dobro poučeni, ne škoduje pa, če vedo to tudi ostali člani in čitatelji »Delavca«. Iz štirih stolov in pisalnega stroja je obstojala Delavska zborni-

ca, ko sem postal njen mariborski zastopnik v nadzornem odboru v Ljubljani. Če tudi nismo imeli zbirne, smo se takoj uselili v večje prostore, da omogočimo tukajšnji mariborski ekspozituri razmah in jo spravimo do veljave.

Leto dni pozneje smo v strasti po ustvarjanju in v želji, dati delavstvu nekaj kar ima drugod, proti volji uprave v Ljubljani natrpali v iste prostore moderno novo knjižnico, nastavili iz naših vrst vrlo knjižničarke in takrat je že vsa mariborska delavska javnost opazila, da je vsa stvar v dobrih rokah. Delavci in uradniki, ki obiskujejo to knjižnico in se poslužujejo pravnih nasvetov in zaščite Delavske zbornice, so takoj cpazili, da je iz nič nastalo nekaj, kar je za nje, zato znajo oni to dobro ceniti.

V nekoliko drugačnih okolščinah nego poslednjič, sem bil takrat imenovan tudi v ravnateljstvo OUZD.

Vsled razmer, ki so zavladale v zadrúg. gospodarstvu našega ožjega pokreta, je menjal Ljudski dom na Ruški cesti svojega lastnika. Nujno je bilo treba dati delavstvu nadomestilo za občutno izgubo. V izvajanju obeh funkcij, sem si nadel to težko nalogo in jo tudi častno izvršil.

Čeprav je bila takrat Delavska zbornica v Ljubljani zaposlena s skrbjo za svoj lastni dom, mi je uspelo rezervirati za mariborsko delavstvo milijon dinarjev, s čemur bi se mu naj na ta ali oni način nadomestila izguba Ljudskega doma.

Vzporedno s to akcijo sem vodil v OUZD odločno borbo za razdelitev okrožnega urada na dve oblasti in sicer enega s sedežem v Mariboru.

Z milijonom, ki je bil pripravljen za mariborsko delavstvo, smo napravili aktualen in izvedljiv načrt v zvezi z gradbeno akcijo Ljudske tiskarne. Za ta načrt so dobro vedeli vsi funkcionarji Strokovne komisije in njeni ožji pristaši. Opustili smo ga morali vsled odpora pristojnega ministrstva. Boj za samostojnost OUZD v Mariboru in zgradbo Delavskega doma pa ni popustil. Ker sem bil funkcionar v obeh institucijah, smo ti dve vprašanji združili. Združitvev obeh akcij je obrodila obilen sad.

Blizu Ljudske tiskarne v Sodni ulici stoji sedaj velika palača. Del njenih prostorov rabijo strokovne organizacije in Delavska zbornica, drugi del služi za zdravljenje naših delavcev in nameščencev.

To, kar je delavstvo vsled gospodarskih neprilik brez kakega mojega

sodelovanja izgubilo v Ljudskem domu, je dobilo sedaj z novo palačo Delavske zbornice in Okrožnega urada dvakrat povrnjeno. Jaz sem tedaj držal svojo obljubo, če tudi je bila izvedena v drugi obliki, kakor smo prvotno sami nameravali. Vendar: hiša je danes tu in v njej se širijo naše delavske organizacije.

Naj le pridejo pogledat vsi nergači in nasprotniki Strokovne komisije, kako lepo se tam razvija naš svobodni delavski pokret.

Ni dneva, da bi se tam ne zbirali delavci vseh strok in kulturnih organizacij, ki so priključene Strokovni komisiji. Čakamo le še vselitev železničarske organizacije, pa bo veselje gledati, kakšno življenje je tukaj zavladalo. Da ne omenjam ob tej priliki tudi razmaha knjižnice, povečanega ugleda Delavske zbornice, kar je s preselitvijo v nove prostore naši stvari le koristilo.

Čeprav živimo v dobi, ko se raje kritizira nego hvali, vedo vsi, ki čutijo z nami, kdo jim je te prostore preskrbel. Ne sme se pozabiti ob tej priliki tudi na najmodernejši zdravstveni dom Okrožnega urada v isti hiši, ki je slednjič tudi naša last in naša zasluga, kajti ne bilo bi ga, da nismo izposlovali te hiše za Maribor. Vse njegove naprave morajo v naj-

vatsko in Slavonijo. Konferenco sta pozdravila tudi slovenska delegata Jakomin in Dvoršak. Poročilo o konferenci prinesemo prihodnjic.

Tovarna papirja v Goricanah pri Medvodah ustavila obratovanje.

Od naše podružnice v Medvodah smo dobili obvestilo, da so Združene papirnice Vevče, Medvode, Gorice ustavile tovarno v Goricanah. Kaki so vzroki se še ne ve. V brezposelnost je pahnjenih 130 delavcev z njihovimi družinami.

Ruše

V ognjenem žaru karbidnih peči in dušljivih plinov.

Spet enkrat se oglašamo iz te doline brezkončnega trpljenja, ker je naša dolžnost, da spregovorimo v tem listu par odkritih besed v opomin delavstvu glede njega lastne brezbriznosti in v svarilo podjetju, ki danes ne pozna meje svojemu stremljenju za čim večjo izgubo delovne sile.

Nabito polna so bila skladišča podjetja, na milijone in milijone kilogramov je štela zaloga karbida in umetnih gnojil, ko je potrkala kriza tudi na naša vrata. Takoj je začelo podjetje borbo zoper krizo, in sicer na ta način, da je začelo odpuščati delavstvo, neglede na njihovo dolgoletno garanje za podjetje. Nastopil je čas, ko so se gospodje lahko iznebili neljubih jim delavcev — in to vse v imenu krize. Res je delavstvo verjelo njih tarnanju, da ni naročil ter da se bo obrat ustavil itd. Vsled tega smo prenašali vse te udarce, ki so zahtevali čim dalje večje žrtve od nas.

Potem je nastopila zima; zopet nas je podjetje pozdravilo z novimi redukcijami.

Temu nezasišanemu početju se je delavstvo uprlo potom energične intervencije organizacije ter obratnih zaupnikov in podjetje je to zadnjo redukcijo za dobo treh mesecev odložilo. Nastopila je vsakoletna sezona naročil. Zaloge v skladiščih so kopnole, na stotine in stotine vagonov zaloge se je odprodalo, tako da je ostala še samo malenkost, kljub temu pa je podjetje tarnalo o krizi. Prišla je zaželjena spomlad. Ustavljeni obrati so zopet začeli z delom, tako tudi karbidna peč. Zopet se polnijo skladišča. Delavstvo pa strašijo z odpustitvijo, na katero ga podjetje opominja od meseca do meseca. To pa zato, da je delavec pohleven, pokoren ter da izvrši vse, kar se od njega zahteva.

Vendar delavstvo začena spoznavati, da ima vse to neko drugo ozadje. Tudi strah izgubi svoj pomen, kadar delavstvo spozna, da je sredi votel, okrog kraja pa ga nič ni.

krajšem času izboljšati zdravstveno stanje našega delavstva.

V stari hiši, kjer se je prej nahajal Okrožni urad, je sedaj »Zadružni dom« in za širše sloje delovnega naroda jako potrebna in izborna javna kuhinja, kjer se dnevno hrani 250 ljudi.

Tudi to ustanovo smo napravili v eni sapi v zvezi z akcijo za zgradbo hiše. Da je bila njena ustanovitev potrebna, o tem ni dvoma, kajti takoj po njeni otvoritvi so šle vse privatne in gostilniške kuhinje s svojimi cenami znatno navzdol.

Vse to delo je bilo namenjeno za delavce, ki ga pa znajo gotovo bolje ceniti, nego nepoklicani in zlobni funkcionarji izven naše Strokovne komisije.

Te najvažnejše podatke mojega dela tekem zadnje funkcijske dobe v Delavski zbornici sem moral radi tega navesti, ker je bilo nekje zlobno napisano, da je moje delo znano. Namen je tedaj to delo širje seznaniti. Daleč sem od tega, da bi pisal žagovor za ljudi, ki sovražijo Strokovno komisijo in o katerih je dokazano, da niso volili niti pri volitvah v Delavsko zbornico njene predstavnik. Napisal sem te stvari le radi tega, da bodo naši sodruzi znali braniti delo svojih funkcionarjev, kadar bodo zopet med nje prihajali razni farizeji in pismarji.

Maribor, 22. julija 1932.

Ošlak Josip.

Kronika srednjega veka ne beleži tako korenitega izkoriščanja delovnih sil, kakor imamo to priliko opazovati sedaj v našem podjetju. Beseda »garanje« je za to nezasišno trpljenje delavstva preneha. Delo, katero sta svojčas opravljala dva delavca, pa tudi trije, mora danes opravljati eden sam, pa še se'zdi premalo.

Delavci, spametujte se, pomagajte si sami, drugi vam ne bodo. Organizirajte se, bodite solidarni. Gledati moramo, da bomo sklenili kolektivno delovno pogodbo, ki bo onemogočala prekomerno izkoriščanje delovne sile. potem šele bo delavec-živina postal zopet človek.

ŽIVILCI.

Pekj Maribor.

Jubilej Zadruga pekov. Zadruga pekov za Maribor in okolico je proslavila 3. t. m. 25letnico njenega obstoja. Proslave so se udeležili zastopniki oblasti, trgovsko-obrtno zbornice, slovenskega obrtnega društva, sorodnih zadrug iz Ljubljane in Celja, pekovskih pomočnikov in pevski zbor živilske organizacije. Po otvoritvi častnega načelnika g. Kovarčiča je zapel pevski zbor jubilejni pozdrav, nato so se oglasili k besedi posamezni zastopniki. Pekovski mojster Zunko iz Selnice je orisal v svojem markantnem slavnostnem govoru razvoj in napredek pekovske zadruge prešlih 25 let. Ob koncu se je oglašil zastopnik pomočnikov, čestitil jubilejni zadrugi k zgodovinski proslavi ter navajal med drugim socialne borbe delavstva za obranitev nedeljskega počitka, odpravo nočnega dela in zopetno uvedbo kolektivne pogodbe, katera je merilo kulturne stopnje vsake obrti ter apelira na navzoče, na uvidenost in podporo upravičenih socialnih zahtev delavstva.

Po oficijelnem delu proslave, katero je zaključil pevski odsek, se je vršil skupen obed, nato pa prosta zabava, pri kateri so sodelovali naši vrli tamburaši. Vsi navzoči so se zelo pohvalno izrazili o kulturni stopnji mariborskih pekovskih pomočnikov, njih disciplini, ki je bila ta dan zares vzorna. Apelirali bi ob tej priliki na pekovske mojstre, naj podprejo stremljenje pomočnikov po višji kulturi in izobrazbi, ker le tako bo mogoče dvigniti pekovsko stroko na ono višino, katera ji faktično pripada.

Vam sodruzi pevci in tamburaši, ki ste dvignili in širili ob tej priliki sloves pekovskih pomočnikov izven mej Maribora, vsa čast in hvala. Ponosni bodite na svoj pevski in tamburaški odsek, delujte v tem pravcu naprej, zavedajte se ob vsaki priliki, da orjete ledino nove proletarske kulture, da ste člani razredne bombene organizacije, katere dolžnost in cilj je, pripraviti človeštvu novo, človeka dostojno življenje.

Opomba uredništva: Le krepko naprej, sodruzi! Gojite skupnost, solidarnost, ustvarjajte močoven »MI« med vami samimi in med vsem mariborskim proletarijatom. »Burgfrieden« naj ne najde mesta med vami in nočno delo naj preneha, nedeljski počitek naj obvelja in kolektivna pogodba naj bo pravomočna. To mora dati pekovska zadruga ob svoji 25letnici! Ne odnehajte!

Živilci.

15. t. m. je deputacija predstavnikov kartela ss. M. Turk, P. Gržan in N. Butorač posetila ministra socialne politike in mu predala resolucijo, sprejeto na zborovanjih pekovskih pomočnikov v celi Jugoslaviji dne 3. julija t. l. Ob tej priliki se je predložila ministru tudi predstava, v kateri so podčrtali naše zahteve, da minister čim preje predloži Narodnemu predstavništvu in vladi da ratificira mednarodno konvencijo o zabrani nočnega dela v pekarnah.

Minister je deputaciji obljubil, da bo upravičene zahteve uvaževal ter jim posvetil največjo pažnjo in izjavil, da je nočno delo v pekarnah nepotrebno.

S tem, da je minister socialne politike podal izjavo, da je nočno delo nepotrebno, pa še ni rečeno, da se bo nočno delo odpravilo, ako se ne bodo pekovski pomočniki zavedali, da je to samo ena tistih obljub, na katerih so veliki gospodje tako radodarni. Sicer smatramo, da se bo radi tega razpravljalo tudi na skupščini o zakonitvi tega prevažnega vprašanja zabrane nočnega dela, vendar ako hočemo biti sigurni uspeha, je treba sedaj z vso silo ponovno zahtevati, da se ta zadeva čim preje reši v korist pekovskim pomočnikom. Naša zborovanja so pokazala, da vlada v vrstah pekovskih pomočnikov velik interes na tem, da bi se nočno delo ukinilo, občutiti je samo veliko pomanjkanje discipline in čista skupnosti, da ne govorimo o nezavednosti posameznikov. Kjer je zaposlenih večje število delavcev, tam so do neke mere uveljavili duh strokovnega pokreta ter je v takih slučajih računati v prvi vrsti na pekovske pomočnike po večjih mestih.

Tudi v Sloveniji so se vršila dobro obiskana zborovanja, na katerih se je sprejela enoglasno resolucija, ki temeljito razkrinkava vso grozoto nočnega dela v pekarnah, v luči statistike obolenj OUZD. Nameravana deputacija k g. banu se je prelozila, ker je g. ban na dopustu, pač pa se bo deputacija podala k njemu, čim bo zopet sprejemal.

Pozivamo vse sodruge, da pridobivajo in agitirajo vsak po svoji moči, da se moč zavednega članstva čim bolj dvigne, ker tedaj se bodo tudi pokazali uspehi mase, ki z enotnim nastopom doseže mnogo več, kakor pa posameznik, ki ne pomeni nič.

LESNI DELAVCI.

Lesni delavci — Ptuj.

Dne 5. junija 1932 se je vršil občni zbor podružnice lesnih delavcev v Ptuj. Podružnica lesnih delavcev v Ptuj je od leta 1930 dalje mirovala, ker ni bilo več tistih agilnih ljudi, ki bi vodili podružnico. Da se je sedaj podružnica zopet razgibala, je velika zasluga našega agilnega s. Stefana Matijašica. On si je prvi nadel nalogo, da se mora lesni pokret v Ptuj zopet postaviti na noge in da lesni delavci v Ptuj ne smejo zaspati. Zato se je sklical občni zbor in začelo se je novo življenje. Na občni zbor so povabili lesni delavci v Ptuj kot zastopnika centrale s. Čeha iz Maribora, pa tudi nekaj zavednih mariborskih sodrugov je obiskalo občni zbor, tako da se je dalo vzpodbude ptujskim sodrugom tudi v tem pogledu. Občni zbor, katerega je vodil s. Matijašič, je bil nadvse pričakovano zelo lepo obiskan. Pred otvoritvijo pa so zapeli ptujski »Svobodaši« naš »Delavski pozdrav«. Občni zbor je pozdravil tudi zastopnik mariborske podružnice lesnih delavcev, v katerem je povdarjal, da le malobrižnost lesnih delavcev in nezavednost dela lesne delavce majhne, tako majhne, da si upajo gg. podjetniki postopati z delavci kakor pač sami hočejo.

V novi odbor podružnice so bili izvoljeni sledeči sodruzi: Predsednik Vanda Antoa, podpredsednik Arnus Jakob, zapisnikar Bežjak Rudolf, namestnik Znidaršič Franjo, blagajnik Hvalec Jakob, namestnik Majcen Alojz; pregledniki: Tili Karo, Domarjko Jože, Lesnik Martin. Odborniki: Zelenik Jernej, Zagavac Alojz, Tominc Matjaž, Matijašič Stefan.

Tudi s. Čeh iz Maribora je ptujske sodruge prav dobro poučil, kaj je pravzaprav strokovna organizacija in kako je potrebna. Saj imajo celo gg. mojstri in podjetniki svoje organizacije, v kateri se posvetujejo to in ono, kar gotovo ni vse v prid delavca, zato naj bi tudi lesni delavci opustili zaspanost, ki jih je dovolj časa mučila in naj se poprimajo agilno svoje strokovne organizacije.

Pri točki »Bodoče delo« je povedal s. Matijašič tole: Prvič vse, kar je najvažnejše je dolžnost vseh članov, da se zavedajo svojih dolžnosti napram organizaciji, da se vedno odzovejo na vsako sejo. Dolžnost je pa tudi vseh, da pripeljejo vse v naše vrste, kar spada k nam. Le na tak način bomo lahko pričakovali uspehe, če bomo storili svoje dolžnosti.

Govorila sta tudi še pevca ss. Schmidt in Zupancič, katera sta apelirala na vse navzoče, da le v solidarnosti in skupnosti je moč proletarijata.

Veseli nas to, da imamo tudi v Ptuj kader naših ljudi, da tudi v Ptuj lesni delavci mislijo isto, kakor povsod drugod. Le pridno delati v organizaciji in uspeh mora biti zadovoljiv.

MONOPOLCI.

Mi, monopolci, vstajamo!...

Bili so časi, ko smo bili organizirani. In tedaj smo tako strnjeni, disciplinirani, z združenim voljo izboljševali svoj položaj in čutili smo se, da smo ljudje, da smo »MI«.

Pa se je zgodilo, da smo opustili svojo borbenost, svojo zavednost, misleč, da nam bo že pomagal Bog in še kdo drugi, mi pa bomo dobivali in živeli.

Ali izkazalo se je, da nam nikdo ni hotel pomagati. Ne Bog, ne nekdo drugi. Zaslugek je postajal vedno manjši, postopanje z nami vedno manj človeka dostojno, začeli smo postajati sužnji.

Vendar v nas je še živel in bdel čut ponosa in zavesti, da smo ljudje. Pa smo vstali in rekli:

Strniti se moramo v »MI«. Moramo postati skupnost, moramo biti organizacija. In zgodilo se je po celi Jugoslaviji, povsod, kjer so monopolci, da smo si podali roke in na kongresu v Beogradu, dne 19. in 20. junija 1932, ki je bil v mali dvorani Delavske zbornice, postavili naš »MI«, naš »Savez radnika monopolskih preduzeča v Jugoslaviji«.

Razpravljali smo na tem našem kongresu poleg formalnih stvari o

1. »Ujedinjenju delavcev in delavk monopolskih in njihovih dosedanjih poveljnih organizacij v enoten Savez za celo državo.

2. Spremenili smo pravilnik in pravila za tak enoten Savez.

3. Izvolili centralni odbor Saveza in

4. Razpravljali se o raznih vprašanjih in predlogih.

Kongresu je predsedoval kot 1. predsednik naš sodrug Marinšek Franc iz Ljubljane.

Na kongresu so bile udeležene podružnice iz Ljubljane po s. Bučan Francu in s. Marinšek Francu.

Iz Niša po Lazarju Manojloviču, iz Bitolja po Nikoli Mihaljoviču, iz Čačaka po Blagoje Kovačeviću, iz Novega Sada po Manbašiću Novaku, iz V. Bečkereka po Radovanu Marinčevu, iz Senja po Ivanu Antiću, iz Banjaluke po Z. Trajkoviću, iz Beograda po 11 delegatih, ki so bili tudi od centralne uprave Saveza. Podružnici iz Sarajeva in Travnik nista poslali delegatov.

Po poročilu odbora sedanjega centralnega odbora, ki je bilo sprejeto, je dobil besedo s. Dušan Stojilković, monopolski delavec iz Beograda. Govoril je o potrebi enotnega Saveza za celo državo. S tem, da bomo imeli enotno, centralizirano organizacijo, nam bo mogoče uspešno staviti naše zahteve za izboljšanje našega položaja. Tako enotna, organizirana fronta monopolskega delavstva v celi državi bo vplivala na odločilne faktorje monopolске uprave in oblasti, da bodo morali računati z njo in njene zahteve uvaževati. Sedaj, ko smo bili vsak sam zase in

še povrh slabo ali skoraj nič organizirani, se je z delavstvom v monopolskih podjetjih lahko delalo, kar se je hotelo. Odslej naj bo to drugače. Na nas samih je ležeče in v naši lastni volji in zavednosti je ključ, ki odpre vrata, kjer se urejajo zahteve in potrebe monopolskega delavstva.

Časi so tako težki in tako resni, da, če si ne bomo pomagali in se trdno, enotno in do malega vsi organizirali, nas bo zlomilo in mi z našimi otročki bomo umirali od gladi in pomanjkanju. Vse na svetu je danes organizirano, zato tudi mi ne smemo odlašati več, nego se strniti v eno močno falango, v mogočno fronto, v naš veliki, pomembni M. I. — Naj nam bodo vzgled delavci drugih strok, drugih držav in pred vsem kapitalisti, ki so strnjeni, kakor eden.

Sprejeta so bila potem v diskuziji, ki se je otvorila, pravila Saveza in pravilnik. V diskuziji sta se udeleževala tudi naša ljubljanska delegata, posebej s. Marinšek.

Nato se je prešlo na volitev centralnega odbora. V centralni odbor so bili soglasno izvoljeni sledeči sodruzi:

Branko Jovanović iz Beograda, Franc Marinšek iz Ljubljane, Bogoljub Bisenić iz Beograda, Živojin Trajković iz Beograda, Olga Manok iz Beograda, Dana Cvetković iz Beograda, Kosara Stamenić iz Beograda, Bela Krstić iz Beograda, Katarina Vardijan iz Zagreba, Lazar Manojlovič iz Beograda, Milan Čajović iz Niša, Jovanka Nenadović iz Beograda, Blagoje Kovačević iz Čačaka, Ivan Antić iz Senja, Novak Maibašić iz Novega Sada.

Nato je bil kongres zaključen s pozivom, da to, kar je bilo govorjeno in sklenjeno, da se vse to vrši in upelje povsod, kjer so monopolna podjetja. Organizirati treba monopolsko delavstvo, da bo kos vedno večjemu pritisku na človečansko dostojanstvo delavstva, ki se ga hoče spremeniti v navaden stroj.

Po kongresu se je vršila 1. seja centralnega odbora, kjer se je centralni odbor konstituiral. Za predsednika je bil izvoljen Branko Jovanović, za podpredsednika Franc Marinšek, za tajnika Bogoljub Bisenić in za blagajnika Živojin Trajković.

Tako je ustvarjena podlaga, sezidana hiša, v kateri bomo monopolski delavci ustvarjali svojo bodočnost, se borili za zboljšanje svojega težkega položaja in se dvignili v solidaren, zaveden in organiziran M. I.

Delavci in delavke tobačne tovarne v Ljubljani, vstanite vsi in bodite eno, bodite M. I!

Kdo sme dajati izjave o potrebi zaposlenja inozemcev?

Nova odredba banske uprave v Ljubljani.

Glede zaposlitve inozemcev določa »Pravilnik o zaposlitvi inozemskih delavcev«, podpisani od Ministra socialne politike M. Simonovića, od 24. XI. 1925. »O« broj 376/IV v § 11 sledeče:

Prošnji morajo priložiti tudi mnenje pristojne Delavske zbornice ali prizadete zbornice, če te niso v sestavi Delavskih zbornic; za rudarska podjetja pa pristojne rudarske oblasti, državne borze dela in prizadete delodajalske organizacije, zbornice (ali zveze) o tem, ali je v njih okolišju kaj domačih delavcev dotične vrste nezaposlenih in ali naj se dovoli privedi take delavce iz inozemstva.

Zadnje čase pa se dogaja, da banska uprava poziva delodajalce (tovarne), da morajo glede zaposlitve inozemcev dobiti tudi izjavo Narodne strokovne zveze o tem, ali naj se dotičnemu inozemcu izda dovoljenje, da sme delati v Jugoslaviji ali ne. Dva taka slučaja sta se zgodila v juniju in juliju leta 1932.

Ker je zgoraj citirani pravilnik o zaposlitvi inozemskih delavcev še vedno v veljavi in kolikor je nam znano, doslej še ni bil spremenjen, čakamo, kdaj bo banska uprava ta od ministra podpisani pravilnik spremenila v smislu svojih najnovejših odredb z objavo v »Službenem listu«. Stvar je nujna, ker sicer interesi ne morejo vedeti, na kateri naslov se morajo v slučaju potrebe obračati.

Priporočamo trdko

M. Žičar

trgovino s papirjem, pisarniški in šolski potrebščinami

Blago te trdko je izvrstno in poceni

LJUBLJANA
Šelenburgova 1, tel. 29-34